

Spis treści

Wprowadzenie do problematyki ładu społecznego i jego zagrożeń 11

- Pojęcie „ład społeczny” 11
- Zagrożenia ładu społecznego 16
- Teorie systemów 22
- Rodzaje zagrożeń 27
- O nowy model ładu społecznego 36

Rozdział 1

Ogólna metodologia badań zjawisk patologii społecznej 39

- 1.1. Warunki badań naukowych 39
- 1.2. Metody statystyczne 43
- 1.3. Obserwacja 46
- 1.4. Kwestionariusze 48
- 1.5. Dokumenty osobiste 54
- 1.6. Dokumenty statystyczne i sprawozdawcze 55
- 1.7. Testy psychologiczne 58
- 1.8. Stan zdrowia 62
- 1.9. Badania socjolingwistyczne 65

Rozdział 2

Zjawiska patologii społecznej w perspektywie badań nad rozwojem cywilizacji 67

- 2.1. Cywilizacja a kultura 67
- 2.2. Społeczeństwo informacyjne 69
- 2.3. Przestępczość komputerowa i internetowa 81
- 2.4. Zagrożenia edukacyjne 87
- 2.5. Uzależnienie od internetu 89
- 2.6. Degradacja środowiska naturalnego 91

Rozdział 3

Moralne i etyczne aspekty patologii społecznej 94

- 3.1. Moralność a etyka 94
- 3.2. Teorie moralności i etyki 96
- 3.3. Etyka normatywna 98
- 3.4. Etyka sytuacyjna 99
- 3.5. Technologia etyczna 100
- 3.6. Prawa naturalne 100
- 3.7. Prawo a moralność 108
- 3.8. Zjawiska patologii społecznej a normy moralne 117

Rozdział 4

Prawne aspekty zjawiska patologii społecznej 120

- 4.1. Pojęcie „patologia społeczna” w relacji do innych terminów 120
- 4.2. Istota przestępstwa 123
- 4.3. Pojęcie „norma” 124
- 4.4. Proces tworzenia i realizacji prawa 128
- 4.5. Czynniki zakłócające skuteczną realizację prawa 137
- 4.6. Prawo jako system norm 138
- 4.7. Prawo jako instrument kontroli społecznej 140
- 4.8. Budowa systemu prawa 143

Rozdział 5

Społeczno-ekonomiczny kontekst analizy zjawisk patologii społecznej we współczesnym świecie 146

- 5.1. Przyczyny dezorganizacji społecznej 146
- 5.2. Wykluczenie społeczne na tle ubóstwa 157
- 5.3. Patologie w sferze życia gospodarczego 164
- 5.4. Przystępczość „białych kołnierzyków” 169

Rozdział 6

Społeczno-kulturowy kontekst analiz zjawisk patologii społecznej we współczesnym świecie 173

- 6.1. Pojęcie „kultura” 173
- 6.2. Podstawy kulturowej aktywności człowieka 174
- 6.3. Kultury narodowe 178
- 6.4. Kultura w okresie „ponowoczesności” 180
- 6.5. Socjologiczna interpretacja globalizacji 185
- 6.6. Globalizacja a problemy psychologiczne 194

Rozdział 7

Podejście psychologiczne w badaniach nad zjawiskami patologii społecznej 199

- 7.1. Czynniki psychologiczne w etiologii przystępczości 199
- 7.2. Regulacja stymulacji 213
- 7.3. Istota uzależnienia 220
- 7.4. Zachowania autodestrukcyjne 223

Rozdział 8

Podejście biologiczne w badaniach nad zjawiskami patologii społecznej 226

- 8.1. Koncepcje Lombroso i jego następców 226
- 8.2. Wykorzystanie techniki do badania zachowań patologicznych 234

- 8.3. Związek anomalii psychicznych z innymi czynnikami 238
- 8.4. Wpływ genetyki na zachowanie człowieka 241
- 8.5. Utrata kontroli nad zachowaniem w wyniku uzależnienia 242
- 8.6. Biologiczne przyczyny zachowań autodestrukcyjnych 248

Rozdział 9

Podjęcie mikrospołeczne w badaniach nad zjawiskami patologii społecznej w obrębie rodziny 251

- 9.1. Rodzina jako filar społeczeństwa 251
- 9.2. Przemoc wobec partnerów życiowych 259
- 9.3. Traktowanie osób starszych 264
- 9.4. Przemoc wobec dzieci 267
- 9.5. Rola rodziny w etiologii uzależnień 270

Rozdział 10

Perspektywa badań nad zjawiskami patologii społecznej w organizacjach i środowisku pracy 274

- 10.1. Kultura funkcjonowania organizacji 274
- 10.2. Konflikty 277
- 10.3. Terror psychiczny w miejscu pracy 282
- 10.4. Czynniki kształtujące metody zarządzania 287
- 10.5. Patologizacja układów urzędnik–petent 293

Rozdział 11

Podjęcie mikrospołeczne w badaniach nad zjawiskami patologii społecznej w społeczności i zbiorowości lokalnej 298

- 11.1. Pojęcie „społeczność” 298
- 11.2. Kierunki badań społeczności 300
- 11.3. Waloryzowanie przestrzeni 309

- 11.4. Badania społeczności lokalnej 311
- 11.5. Istota podkultur przestępczych 314
- 11.6. Zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym 316

Rozdział 12

Zjawiska patologii społecznej w świetle analiz politologicznych 322

- 12.1. Rozumienie terminu „polityka” 322
- 12.2. Pojmowanie terminu „ideologia” 326
- 12.3. Znaczenie zmian społecznych 329
- 12.4. Integralność związku agresji i konfliktu 333
- 12.5. Czynniki determinujące terroryzm 340
- 12.6. Problem osobowości autorytarnej 345

Rozdział 13

Zjawiska patologii społecznej w następstwie konfliktów zbrojnych 349

- 13.1. Pojęcie „konflikty zbrojne” 349
- 13.2. Klasyfikacja konfliktów zbrojnych 350
- 13.3. Przyczyny konfliktów zbrojnych 353
- 13.4. Prawne ograniczenia konfliktów zbrojnych 355
- 13.5. Koszty utrzymania armii 357
- 13.6. Rola przemocy w konfliktach zbrojnych 362
- 13.7. Przymusowe migracje 366
- 13.8. Ekonomiczny wymiar wojen 368

Rozdział 14

Perspektywa medioznawcza w badaniach nad zjawiskami patologii społecznej 376

- 14.1. Funkcje i rola mediów 376
- 14.2. Zagrożenia ze strony mediów 389

Rozdział 15

Problematyka patologii społecznej z perspektywy badań nad młodzieżą 401

- 15.1. Kryteria wieku młodzieżowego 401
- 15.2. Problemy młodzieży 404
- 15.3. Kierunki badań nad młodzieżą 407
- 15.4. Bunt młodzieży 410
- 15.5. Czynniki kształtujące tożsamość młodych ludzi 419

Rozdział 16

Badania nad zjawiskami patologii społecznej w obrębie zorganizowanych instytucji socjalizacyjnych 426

- 16.1. Wychowanie instytucjonalne i kryzys współczesnej szkoły 426
- 16.2. Negatywne zjawiska w środowisku młodzieży 433
- 16.3. Skutki agresji i przemocy 444
- 16.4. Wypalenie zawodowe 447

Bibliografia 451

Indeks rzeczowy 469